

УДК 378 (477)

Кюрчев В.М., ректор ТДАТУ, д.т.н., професор
Ломейко О.П., проректор з НПР, к.т.н., доцент
Таврійський державний агротехнологічний університет

СИСТЕМА ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ СЕРЕД ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ТДАТУ

Анотація. В статті наведені результати аналізу та апробації існуючих програм антиплагіату для перевірки курсових і дипломних робіт (проектів) та шляхи впровадження ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату серед здобувачів вищої освіти в ТДАТУ.

Ключові слова. Плагіат, академічний плагіат, антиплагіат, компіляція, здобувач вищої освіти, автор, курсова робота, дипломна робота, проект, цитата, оригінальність тексту.

Постановка проблеми. Відповідно до ч. 6 ст. 69 ЗУ «Про вищу освіту» вищі навчальні заклади повинні здійснювати заходи із запобігання академічному плагіату – оприлюдненню (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворенню опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання.

Тому відповідно до вимог Законів України «Про вищу освіту» і «Про авторське право і суміжні права», Концепції та плану розвитку ТДАТУ на 2016-2021 роки, а також Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у ТДАТУ необхідно розробити та впровадити ефективну систему запобігання академічного плагіату в курсових та дипломних роботах (проектах) здобувачів вищої освіти усіх форм навчання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Для подальших досліджень в статті треба розуміти різницю різних термінів і понять, які використовуються при перевірках робіт на плагіат.

Плагіат (юридичний термін) – оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору (ст. 50 Закону України «Про авторське право і суміжні права» №3792-12 від 05.12.2012 р.).

Плагіат академічний – оприлюднення у письмовій або електронній формі (частково або повністю) наукових результатів, отриманих та оприлюд-

нених іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання.

Автор – фізична особа, творчою та інтелектуальною працею якої створено твір.

Твір – термін для позначення результатів наукової або навчально-методичної діяльності конкретної фізичної особи або групи осіб (співавторство) у вигляді інформації, що представлена на паперовому носії або офіційно оприлюднена в електронному вигляді (у тому числі на офіційному Web-сайті або у мережі Інтернет).

Цитата – порівняно короткий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого (оприлюдненого на офіційному Web-сайті) твору, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора і джерело цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілішими свої твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні (відповідно до Закону України «Про авторське право і суміжні права» № 3792-12 від 05.12.2012 р.).

Унікальність твору (роботи, матеріалу) – співвідношення (у відсотках) матеріалу, що не має збігів з іншими публікаціями, до загального об'єму матеріалу.

Розрізняють наступні види плагіату:

– **копіювання та оприлюднення роботи** виконаної іншим автором як своєї;

– **дослівне копіювання фрагментів тексту** чужої роботи у свою без належного оформлення цитування;

– **парафраза** – переказ своїми словами тексту іншого автора, суть якого полягає в заміні слів та знаків;

– **компіляція** – процес написання твору, наукової праці на підставі чужих матеріалів без самостійного поглибленого дослідження (вивчення) проблеми та опрацювання джерел без внесення правок, з посиланням на авторів та «маскуванням» шляхом написання перехідних речень між скопійованими частинами тексту.

Формулювання цілей статті. На сьогодні в Україні використовуються різні сайти та програми для перевірки робіт здобувачів вищої освіти на плагіат, як платні так і безкоштовні. З метою визначення найбільш ефективної існуючої системи пошуку на плагіат необхідно проаналізувати 7 найпоширеніших систем:

- www.antiplagiat.ru
- www.content-watch.ru

- www.text.ru
- www.Unplag.com
- Etxt Антиплагиат
- AdvegoPlagiats
- Shingles Expert

Виклад основного матеріалу досліджень.

Аналіз ефективності існуючих систем анти плагіату.

Перед початком тестування сервісів необхідно було визначити які системи не задовольняють базовим вимогам. Для цього складемо таблицю порівнянь за функціями (таблиця 1).

Таблиця 1

Функції систем антиплагіату							
Критерії	www. antiplagiat.ru	www. content- watch.ru	www. text.ru	www. Unplag.com	Еtxt Антипла- гиат	Advego Plagiats	Shingles Expert
Пошук в Інтернеті	+	+	+	+	+	+	-
Перевірка тексту	+	+	+	+	+	+	+
Перевірка сайтів на плагіат	-	+	+	-	+	-	-
Перевірка рисунків	-	-	-	-	+	-	-
SEO аналіз	-	-	+	-	+	-	-
Підтримка форматів	pdf, txt, html, htm, docx, doc, rtf, odt, odf	Вставка тексту	Вставка тексту	.doc, .docx, .rtf, .txt, .odt, .html, pdf.	.doc, .docx, .rtf, .txt, .odt.	.txt	.txt
Формування звіту	+	+	+	+	+	+	-
Вартість	Безкоштовна*	Безкоштовна*	Безкоштовна*	Безкоштовна*	Безкоштовна*	Безкоштовна*	Безкоштовна*
	Платна	Платна	Платна	Платна			

Безкоштовна* - обмежені можливості

Враховуючи значний обсяг курсових і дипломних робіт (проектів) в університеті, одним з найбільш важливим критерієм для перевірки тексту є можливість швидкого завантаження документів. Виходячи з цього сервіси: сайти www.content-watch.ru, www.text.ru та програма AdvegoPlagiats неприй-

нянні, у зв'язку з довгою підготовкою документів до перевірки тексту. Для перевірки в системі Shingles Expert необхідно використовувати одночасно лише 2 документи, тому вважаємо використання цієї системи не ефективне.

Тепер для решти 3 систем було проведено перевірку ефективності їх роботи та виявлення плагіату. Для цього нами було взято 2 види документів стаття і реферат.

1) Для початку перевірено документи без будь-яких змін в тексті та зводимо показники в таблицю ефективності (таблиця 2). Як критерій будемо використовувати відсоток оригінальності тексту.

Таблиця 2

	Реферат	Стаття
www.antiplagiat.ru	0,05%	0,05%
www.Unplag.com	0%	0%
Etxt Антиплагиат	0%	1%

2) Далі змінюємо літери, які схожі на літери з інших мов, та після перевірки маємо такі результати (таблиця 3).

Таблиця 3

	Реферат	Стаття
www.antiplagiat.ru	0,05%	0,05%
www.Unplag.com	0%	0%
Etxt Антиплагиат	0%	1%

3) Змінимо закінчення слів з однини робимо множинне або поміняємо слова місцями і знову проводимо аналіз отриманих показників (таблиця 4).

Таблиця 4

	Реферат	Стаття
www.antiplagiat.ru	4.69%	3,3%
www.Unplag.com	5,20%	4,60%
Etxt Антиплагиат	1%	1%

4) Скористаємося спеціальним сайтом обробки текстів для визначення показників різних систем антиплагіату.

Зазначимо що, наприклад, необхідно не менше 20% оригінальності та перевіримо роботи (таблиця 5).

Таблиця 5

	Реферат	Стаття
www.antiplagiat.ru	97.94%	86.94%
www.Unplag.com	4%	7%
Etxt Антиплагиат	3%	2%

Як бачимо, на цьому етапі сайт www.antiplagiat.ru виявився не здатним виявити плагіат.

5) Підвищимо потрібний показник оригінальності тексту до 70% і перевіряємо 2 найефективніші системи (таблиця 6)

Таблиця 6

	Реферат	Стаття
www.Unplag.com	100%	97%
Etxt Антиплагиат	87%	90%

Як бачимо, що обидві системи практично не визначили плагіат.

6) В Etxt Антиплагиат є додаткова функція перевірки на рерайт, і за допомогою цієї перевірки оригінальність обох документів впала до 0%.

Висновок: система Etxt Антиплагиат задовольняє поставленої задачі і рекомендується для впровадження в ТДАТУ, як одна з найбільш ефективних та є безкоштовною.

Впровадження системи запобігання та виявлення академічного плагіату серед здобувачів вищої освіти в ТДАТУ.

Для впровадження даної програми вченою радою від 27.06.2017р. було затверджено Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату серед здобувачів вищої освіти в Таврійському державному агротехнологічному університеті.

З метою недопущення фактів академічного плагіату в курсових і дипломних роботах (проектах), що виконуються в ТДАТУ необхідно чітко дотримуватись алгоритму взаємодії авторів, що подають курсові і дипломні роботи (проекти) з Науково-методичним центром університету (наказом ректора ТДАТУ призначено відповідального адміністратора системи «Etxt Антиплагиат»).

Усі курсові і дипломні роботи (проекти) виконуються здобувачами вищої освіти самостійно під керівництвом керівника. Оформлення курсової або дипломної роботи (проекту) повинно відповідати вимогам щодо їх написання згідно з методичними вказівками, розробленими в ТДАТУ.

Написана курсова або дипломна робота (проект) подається для попередньої перевірки керівнику.

Здобувач вищої освіти не пізніше ніж за 10 днів до захисту надає заяву за встановленою формою та електронну версію курсової або дипломної роботи (проекту) до Науково-методичного центру для перевірки на плагіат відповідно до наступних вимог:

1. Усі розділи роботи повинні знаходитися в одному файлі
2. Робота повинна бути збережена в форматі .doc (Word 1997-2003)

3. Файл повинен мати назву за таким шаблоном:

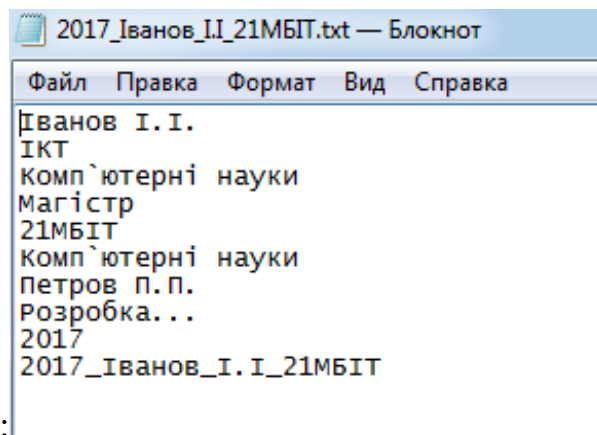
- рік;
- прізвище та ініціали здобувача вищої освіти;
- номер групи.

Приклад: 2017_Іванов_І.І._21_МБІТ

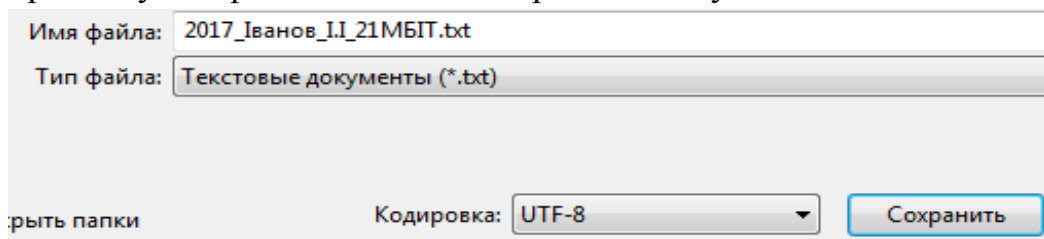
4. Разом з роботою повинен бути наданий .txt файл, заповнений за наступним шаблоном:

1. Прізвище, ім'я та по-батькові здобувача вищої освіти;
2. Факультет
3. Спеціальність
4. Освітній ступень (бакалавр, магістр)
5. Група
6. Кафедра
7. Керівник
8. Тема курсової або дипломної роботи
9. Дата захисту
10. Файл, який містить курсову або дипломну роботу

Приклад

При чому .txt файл необхідно зберегти в кодуванні utf-8.

Ім'я файлу повинно відповідати імені файлу, який містить курсову або дипломну роботу.

Имя	Дата изменения	Тип
 2017_Іванов_І.І_21_МБІТ.doc	10.06.2017 15:35	Документ Microsoft Word 97–2003
 2017_Іванов_І.І_21_МБІТ.txt	10.06.2017 15:35	Текстовый документ

Заявою автор підтверджує факт відсутності у дипломній роботі (проекті) запозичень з оприлюднених джерел без відповідного оформлення цитувань і посилань, а також засвідчує ідентичність курсової і дипломної роботи (проекту) на паперовому та електронному носії. У разі відмови надання заяви, автор дипломної роботи (проекту) не допускається до захисту. Факт передачі електронних версій курсових і дипломних робіт (проектів) відповідальному адміністратору для перевірки на плагіат у системі «Etxt Антиплагіат» засвідчується підписом здобувача вищої освіти у відповідному журналі.

Відповідальний адміністратор здійснює перевірку курсових і дипломних робіт (проектів) на плагіат за допомогою системи «Etxt Антиплагіат», за результатами якої оформляє звіти за встановленою формою та передає їх завідувачу кафедри. У разі позитивного результату перевірки на плагіат, звіт додається до курсової або дипломної роботи (проекту). Якщо перевірка на плагіат виявила значний об'єм запозичень курсова або дипломна робота (проект) направляється на доопрацювання.

Висновки.

1. Рекомендовані показники оригінальності тексту у курсових і дипломних роботах (проектах) здобувачів вищої освіти:

– понад 90% – висока оригінальність тексту курсової або дипломної роботи (проекту);

– понад 80% – текст курсової або дипломної роботи (проекту) є оригінальним (несуттєвий об'єм запозичень);

– від 60 до 80% – оригінальність тексту задовільна (незначний об'єм запозичень), проте слід переконатися у наявності і правильному оформленні цитувань та посилань на використані джерела;

– від 40 до 60% – курсова або дипломна робота (проект) приймається до розгляду після доопрацювання автором, наявності і правильного оформлення цитувань та посилань на використані джерела, оскільки має значний об'єм запозичень;

– менше 40% – курсова або дипломна робота (проект) до розгляду не приймається і не може бути рекомендована до захисту, оскільки має суттєву кількість запозичень, що трактуються як плагіат.

2. Факт академічного плагіату (копіляції) у роботах здобувачів вищої освіти остаточно встановлюється комісією, створеною розпорядженням декана факультету.

3. Автори курсових та дипломних робіт (проектів) несуть відповідальність за подання курсової або дипломної роботи (проекту) для перевірки системою «Etxt Антиплагіат», у порядку визначеному цим Положенням.

4. Керівники несуть відповідальність за:

– попередню перевірку курсових і дипломних робіт (проектів) здобувачів вищої освіти перед поданням до Науково-методичного центру університету для перевірки системою «Etxt Антиплагіат»;

– контроль над доопрацюванням курсової або дипломної роботи (проекту) після негативного результату звіту щодо перевірки системою «Etxt Антиплагіат» (оригінальність тексту від 40 до 60%) та повторного подання для перевірки на наявність академічного плагіату.

Бібліографічний список:

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII (стаття 16. Система забезпечення якості вищої освіти),

2. Закон України «Про авторське право і суміжні права» №3792-12 від 05.12.2012 р.

3. Цивільний Кодекс України №435-IV від 16.01.2003 р.

4. Статут Таврійського державного агротехнологічного університету.

5. Положення про організацію освітнього процесу в ТДАТУ.

6. Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

7. Положення «Про систему запобігання та виявлення академічного плагіату серед здобувачів вищої освіти в Уманському національному університеті садівництва», 2016р.

8. Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в Ізмаїльському державному гуманітарному університеті, 2016р.

Kiurchev V., TSATU rector, Dr. of Tech. Sc., professor, Lomeiko O., TSATU pro-rector on Science and Pedagogy, Cand.of Tech. Sc., associate professor

The system prevention and exposure of academic plagiarism is among bread-winners of higher education in TSATU

Summary. In the article the brought results over of analysis and approbation of the existent programs of antiplagiarism for verification of term and diploma papers (projects) and ways of introduction of the effective system of prevention and exposure of academic plagiarism among the bread-winners of higher education in TSATU.

Key words: plagiarism, academic plagiarism, antiplagiarism, compiling, bread-winner of higher education, author, term paper, diploma work, project, quotation, originality of text